

**DELO JE
POSVEČENO
LUNI
IN SONCU
str. 2**

**SLUŽBENICA
BOŽ(J)A
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 9. septembra 1999 ☼ Leto IX, št. 18

TUDI PORABSKE ŠOLE SO OŽIVELE

Ko sem se v poletnih mesecih nekajkrat peljala skozi porabske vasi, so se mi le-te zdele kot izumrle; tu in tam kakšna ženica s cekarjem v roki, še kakšen pregret avto ali zadihani kolesar... Najbolj samotna pa so bila šolska poslopja. A poletja je bilo kmalu konec in zaspane vasi so se prebudile. Posebej šole in njihova dvorišča. Ob datumu 1. september tudi v Porabju najprej pomislimo na šolo, na začetek pouka; na starše, ki spremljajo svoje nadebudne prvošolčke prvič v življenju v hrame učenosti... in na to, da nas je veliko takih, ki verjamemo, da imajo porabske narodnostne šole posebej pomembno poslanstvo: poučevati in s tem ohranjati slovensko materinščino pri mlademu rodu porabskih Slovencev. Res, šole imajo na tem področju še vedno zelo veliko vlogo, ki pa se je mnogo premalo zavedajo.

Šolsko leto na pragu novega tisočletja se je torej začelo in to je moj sedmi uvodnik, ki ga pišem na to temo, v časopisu Porabje. V vseh teh letih se je dogajalo veliko pomembnih in tudi manj pomembnih stvari, generacije učencev prihajajo in odhajajo. Ostajajo učitelji. Ali pa ne. Ko sem porabsko stvarnost še idealizirala, sem zapisala, da so (ali bi naj bili) porabski učitelji stebri slovenstva. Danes vem, da so stebri lahko zgra-

jeni tudi iz zelo pokvarljivih materialov in se zamajajo že ob prvem pišu vetra... Ob uvedbi novega Nacionalnega šolskega kurikula smo poudarjali, da se morajo učitelji veliko dodatno izobraževati, slediti novim didaktično-metodičnim zahtevam pouka slovenskega jezika, sami pripravljati učbeniška gradiva, obiskovati primerna izobraževanja in še kaj. Eno izmed primer- nih, celo izjemno dobrih, izobraževanj je bilo zadnji teden v juniju v Sloveniji, tradicionalni Seminar slovenskega jezika in kulture. Gostitelji, OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, so skupaj z organizatorji pripravili vsebinsko in strokovno izredno dober program. In

udeleženci? Le nekaj učiteljic iz monoštrskih šol, kolegi, ki ne delajo kot učitelji, in dve študentki. In kje so bili učitelji s števanovske in gornjeseniške šole (ki ju - mimogrede - vedno favoriziramo)? Na dopustu... Omenjeni seminar je meddržavno dogovorjen in verificiran s strani madžarskega in slovenskega šolskega ministrstva, torej si ga ni izmislila avtorica tega zapisa. Njena "krivda" je le ta, da še vedno naivno verjame, da si vsi odgovorni učitelji želijo izobraževanj, novih znanj in nove kvalitete svojega dela, s čimer bi lahko veliko novega in zanimivega dali svojim učencem... Saj so učitelji v šolah menda zaradi učencev... V novem šolskem

letu si želim, da bi se na tem področju veliko stvari obrnilo v pozitivno smer in da se ne bi mi, ki nas slovenska stran pošilja kot strokovno pomoč vam v Porabje, počutili vsiljivci. Če hočemo, da bo odnos do take vrste izobraževanj v bodoče boljši, morajo za to veliko več storiti tudi vodstva šol, posebej pa še Državna slovenska samouprava... Mene namreč še vedno zanima le odgovor na zelo preprosto vprašanje: Koliko slovenščine (tu mislim na praktično rabo jezika) obvlada porabski osmošolec, ki je vsa leta obiskoval ta pouk, ko konča osemletko? Mi bo kdo odgovoril??? Vrnimo se k novemu šolskemu letu: za slovensko

skupnost v Porabju pomeni veselje vsak prvošolec, ki ga v narodnostni šoli starši vpišejo k slovenskemu jeziku. Ta razmerja se iz leta v leto spreminjajo. Tako je tudi letos število prvošolcev po posameznih šolah kar zanimivo: sakalovska podružnica nima prvega razreda, v števanovski šoli so samo trije prvošolci, v gornjeseniški jih je 6, prav tako 6 pa jih je vpisanih k slovenščini v monoštrski narodnostni šoli. Le v Monoštru se število vpisanih k SJ povečuje, druge stagnira ali pada. Kako bi si razlagali ta podatek? Mogoče tako, da so le v Monoštru nekateri starši dovolj osveščeni in se začnajo zavedati pomena ohranjanja materinščine? Kaj pa starši, šole in narodnostne samouprave na uradnem narodnostno mešanem območju, torej v t.i. slovenskih vaseh? Boste pustili, da bo vaša in materinščina vaših prednikov poniknila v zgodovinski spomin? Boste še naprej pošiljali svoje otroke v monoštrsko prvo OŠ, na kateri ni možnosti rednega učenja slovenščine?? Predvsem od vseh vas je odvisno...

V novem šolskem letu želim vsem, učencem, staršem in učiteljem, veliko zadovoljstva, novih znanj in spoznanj in mnogo novih lepih slovenskih besed, kot so: sreča, kruh, ljubezen...

Valerija Perger

Kipar Metod Frlic

"Delo je posvečeno luni in soncu"

"V Monoštru imam že dolgoletne prijateljske vezi. Čisto slučajno sem bil prisoten ob otvoritvi Slovenskega kulturno-informativnega centra in porodila se mi je ideja: Dajmo, Lendavčani skupaj z domačini nekaj narediti, da polepsamo center in mesto nasploh". S temi besedami je direktor Galerije-muzeja Lendava Franc Gerič povedal, kako se je rodila ideja o kiparskem simpoziju v Monoštru. Iz slovenskega lipiškega kamna (v Monošter so ga pripeljali kar 45 ton) so štirje kiparji ustvarjali umetnine, ki bodo polepsale Monošter. Tri skulpture madžarskih kiparjev bodo krasile center mesta, umetnina, ki jo je v zadnjih dveh tednih meseca avgusta ustvaril priznani akademski kipar iz Slovenije Metod Frlic, pa bo krasila vhod v Slovenski kulturno-informativni center v Monoštru. Brez finančne podpore Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, lendavske pa tudi monoštrske občine ideja ne bi bila uresničljiva.

Sončno dopoldne v Monoštru. Obiskali smo mladega gorenjskega umetnika. Sedel je in razmišljal, kaj je potrebno še narediti, da bo umetnina popolna. Čakala sta ga le še dan ali dva, pa bo umetnina končana.

Metod Frlic je bil rojen v Suši, zdaj pa živi in ustvarja na Malenskem vrhu, kjer je najel in obnovil staro šolo. Oba kraja se nahajata v Poljanski dolini. So to lepi kraji, ga pobaram? "Ja, lepi, morate priti pogledat," odgovori z nasmehom.

Metod Frlic se je s kiparstvom "zastrupil" že v mladih letih, saj je že v letih, ko je gnil osnovnošolske klopi,

rad izdeloval lesene figure. In tako ga je pot pripeljala tudi v Ljubljano na likovno akademijo, kjer je končal smer kiparstvo. Seveda ni ostal le pri lesenih figuricah. Pravi, da nima najljubšega materiala, saj ustvarja tako v kamnu, železu, silikonu... oziroma v raznovrstnih materialih. "Zmeraj vzamem po potrebi, od prijaznih vse do nevarnih, kot sta svinec ali silikon, ki sta neprijetna za delo, toda za določeno izpoved potrebujem tudi takšen material." Seveda je beseda potem nanese na umetnino, ki jo je slovenski kipar ustvarjal v Monoštru. "Delo je posvečeno luni in soncu. Name je namreč vplival tudi sončni mrk. Kljub temu da prej temu pojavu nisem posvečal posebne pozornosti,

je slučaj nanesel, da sem ga tu doživel in potem sem ta vtis poskušal prenesti tudi na skulpturo."

Pravzaprav je zanimiv pogled na umetnika, ki je oborožen s številnimi orodji. Ravno ko smo ga obiskali, pa mu je monoštrski podžupan Csaba Kollár prinesel še nekaj novih "kladiv". "Kar se orodja tiče, smo dobro založeni. Uporabljam vse od

"fleksarce" do ročnega orodja. Naročil sem specialne "stokerje" (si ogleduje nenavadna kladiva) in upam, da bodo dobri (smeh)." Mora biti kipar najprej dober obrtnik, da je potem lahko dober umetnik? "Ja, gotovo moraš biti najprej malo kamnoseka, potem pa lahko še kaj več." Po dveh tednih ustvarjanja v Monoštru je Metoda Frlica pot popeljala v Grčijo, sicer pa se bo v začetku leta 2000 za tri mesece odpravil na Japonsko. Še prej pa se bo prav gotovo udeležil postavitve svoje skulpture pred Slovenskim kulturno-informativnim centrom v Monoštru. Postavili naj bi jo predvidoma novembra ob prvi obletnici otvoritve centra.

Silva Eöry

Miklavž, Lucija, Gregorjevo, Jurjevo...

Pred kratkim je v založbi Zavoda za kulturo madžarske narodnosti v Lendavi in Založbe Studio Artis izšla zanimiva knjiga s področja narodopisja prekmurskih Madžarov.

Delo Alberta Halász (Jeles napok, népi ünnepek a Muravidéken) predstavlja ljudske običaje in vraže, ki se navezujejo na posebne dneve in praznike katoliškega, madžarske govorečega prebivalstva v okolici Lendave.

V prvem poglavju avtor predstavi območje oz. pokrajino (Lendva-vidék), na katero se navezuje njegovo raziskovanje, razčisti pojme (jezikovne, narodnostne, verske meje, geografske meje). V drugem poglavju naniza dosedanja etnološka raziskovanja območja. V naslednjih 12 poglavjih obdela posebne in praznične dneve kmečkega življa in sicer tako, da se navezuje na koledar cerkvenih praznikov. Toda pisni in ustni viri niso obravnavani iz zornega kota vere, temveč iz zornega kota narodopisja. Uporablja tako madžarske kot slovenske vire.

V delu so poleg madžarskih pokrajinskih običajev "na kratko predstavljeni v pokrajini zbrani slovenski običaji pa tudi tisti, ki se na slovenske

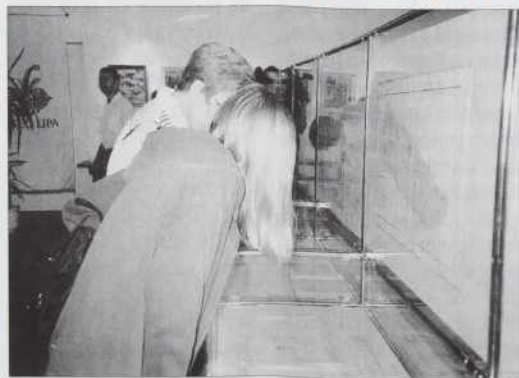

navezujejo. Poleg tega so opisani tudi običaji, ki se navezujejo na celotno madžarsko jezikovno območje in jih tu seveda ne moremo izpustiti in to z namenom, da bi še bolj lahko bile vidne z ene strani skupne korenine, z druge strani razlike, specifičnosti raziskovane pokrajine" - lahko preberemo v povzetku knjige.

Delo Alberta Halász na le vsebinsko zanimivo branje tako za strokovnjake kot tudi za nestrokovnjake, temveč je privlačno tudi po svoji zunanji podobi. Je pregledno, k temu pripomorejo grafični znaki. Ilustracije Jánosa Gőncza pa nudijo bralcu tudi estetski užitek.

M. Sukič

Drugačni pogledi na preteklost

Od 23. do 29. avgusta je potekal v več krajih ob slovensko-madžarski meji IX. mednarodni arhivski raziskovalni tabor, ki se ga je udeležilo 12 mladih iz Lendave, Sombotla, Zalaegerszga in Monoštra. Strokovno so jim pomagali mentorji iz Pokrajinskega arhiva v Mariboru in Arhivov Železne in Zalske županije. Mladi so zbirali arhivsko gradivo v treh naseljih v Prekmurju (Kobilje, Motvarjevci, Prosenjakovci) in v treh vaseh Őrséga (Magyar-szombatfa, Velemér, Gődörháza). Na koncu tabora so strokovnjaki pripravili dve razstavi, eno na gradu v Lendavi, drugo pa v Kulturno-informativnem centru v Monoštru.

Največja vrednost arhivskih taborov je - poleg zbranega gradiva - da se mladi družijo in ob delu na terenu dobivajo drugačen pogled na preteklost - je povedal Peter Pavel Klasinc ter udeležence povabil na X. jubilejni tabor.

Slovensko poletje v madžarskem Szigetközu

20. avgusta, ko smo v Mosonmagyaróváru čakali ansambel Pristavske ščuke iz Slovenije, smo bili precej preplašeni. Na ta dan že nekaj let ni bilo dežja, toda letos je lilo kot iz škafa. Že drugo leto se Slovenska manjšinska samouprava te-

tem v ulici za pešce ni bilo. Slab predznak - smo mislili, toda zasukalo se je prav nasprotno. Po "madžarsko obarvanem" kosilu v restavraciji Flórián smo se napotili v pivniški šotor, kjer so naše "ščuke" požele veliko aplavza. In če smo že

so zaplesali plese raznih madžarskih pokrajin, nakar so navdušile Pristavske ščuke. Med programom smo se lahko posvetili tudi kulinariki, pečenemu odojku z dušenim zeljem.

Po večerji smo se učili madžarske in slovenske plese, naš ansambel je pa dobil novega člana. Župan Mosonmagyaróvára Pál Stipkovits, po rodu Hrvat iz Kimle, je zamenjal našega kontrabasista. Vrhunec večera (vsaj za nas) je bil, ko je županja vasi Marika Tamás povabila Pristavske ščuke na Vaške dneve, ki jih bodo priredili med 29. aprilom in 1. majem l. 2000.

Naslednji dan smo se zbudili v lepem sončnem vremenu. O dežju prejšnjega dne ni bilo ne duha ne sluha. Po krajšem ogledu mesta smo se napotili k Donavi (Mosoni Duna), se peljali z motornim čolnom. In če smo že bili na največji madžarski reki, za kosilo ne more biti nič drugega kot ribja juha. Po kosilu smo se poslovili od naših gostov v upanju, da se bomo naslednje leto ponovno srečali.

Upamo, da smo s "slovenskim deležem" uspešno sodelovali na festivalu našega mesta ter da so bili zadovoljni tudi naši gostje iz Slovenije. Če bodo doma kaj pripovedovali, naj ne pozabijo omeniti, da tudi v severovzhodnem kotičku Panonije živi nekaj nas Slovencev, ki smo ponosni na svoj jezik in kulturo. Skupaj z Madžari, Hrvati in Nemci jih pa pričakujemo tudi naslednje leto.

V Mosonmagyaróváru, avgusta 1999

György Šulić

Zgodovinski spomini

PRAGA - PORABJE

Porabski Slovenci nemamo samo turistične, liki zgodovinske spomine tó na Prago. V 16. stoletju smo meli zemliške gospaude s Češkoga, s Prage tó. Gospaude so se es oženili, tó so evangeličanske vóre gospodične najšli.

Grad i grünt v Gornji Lendavi i okolici je od madžarskoga krala dobila 1365-oga leta držina Széchy s Slovaškoga. Zemliški gospaud Tamás Széchy je 1526-oga leta spadno v bojni pri Mohácsi. Na kraci je mrau njegovi sin tó. Grünt sta erbala žena Magdalena Székely pa (h)či Margit. (Monošter pa Dobro s slovenskimi vesnicami tó.)

(H)či Margit Széchy se je oženila s češkim gospaudom *Nikolajem Salmom*. Gospaud Salm je nej živo tó pri nas, liki v Pragi. Žena i (h)či Magdalena Salm sta se tó dosta zdržavala tam, de pa sta skrb mele na evangeličanske predgare pa vórnike v našoj krajini tó.

Evangeličanski predgar v Murski Soboti György Szalaszegi je 1593-oga leta z deačkoga (latinskoga) na madžarsko dojborno en molitvenik, štere je priporačo grofici *Magdalení Salm*. (*Hetelszaka minden napra magirattaltott Imádságok, kik öszvöszerezettelenek Avenarius János doctor által. Sicz, 1593*). Na začetki te molitvene knige piše gospaud Szalaszegi, ka je iz Prage od góspé Salm daubedno knigo z evangelijami (postila), štero tó dojbórne i priporača njeni sinej Adami.

Oča pa mauž grofice Magdalene Salm sta bila badva Čeha. Mauž je būo *László Lobkovitz Poppel*. Po ženi je grato gospaud Dobre, i tak Gorenjoga Sinika češki gospaud. V leti 1607 se je njina (h)či *Éva Lobkovitz Poppel* oženila z gospaudom Ferencom Batthyányjem. Una je bila kalavinske vóre, un pa lüteranske. Lüstvo, štero je živelo na njinom grünti (tak Slovence tó), je moglo tanjati katoličansko vóro, pa gorvzeti nauvo kalavinsko ali lüteransko. Magdalena Salm je 1597-oga leta prosila, naj pridejo iz Gradca lüteranski gospaud pogledat cerkve i šaule na njinom grünti, če rejsan včijo po evangeličanski vóri lüstvo, mlajše.

Éva Lobkovitz Poppel je gorrnila Miklósa Zrinyija i brata, da je njima mati mrla, zato sta večkrat ojdl v naši krajinah, na Dobri (Neuhaus).

Marija Kozar

ga mesta vključuje v program Poletnega in pivskega festivala, ki ga organizira Kulturni center Flesch Károly. V program festivala vključujemo slovenske kulturne skupine ali iz Porabja ali iz Slovenije. Letos je gostoval pri nas ansambel Pristavske ščuke iz Prlekije. Z organiziranjem programa za skupino smo začeli že pred tedni. Pri pripravih so nam veliko pomagali sodelavci občine, kulturno društvo vasi Darnózseli in seveda sodelavci Zveze Slovencev na Madžarskem.

Naša mala skupinica - člani slovenske samouprave, sodelavca občine in vodja društva - si je prizadevala, da bi bilo gostovanje nepozabno za naše goste. Upamo, da nam je to tudi uspelo.

Toda pojdemo po vrsti in poglejmo, kaj se je dogajalo 20. avgusta v našem kotu županije Moson. Torej dež je lil, kot če bi se odprlo nebo, zato programa na pros-

bili v pivniškem šotoru, tudi brez Kaiserja (piva namreč) ni šlo. Potem pa hitro v kombi in ob 18. uri smo bili že v vasi Darnózseli, kjer so nas pričakali folkloristi tamkajšnje skupine, s katerimi smo imeli skupni nastop.

Tudi sam ambient, v katerem smo nastopili, je zelo zanimiv. Hiša (bife) je zgrajena v slogu ljudskega stavbarstva, ki je značilno za Szigetköz. Pokrita je s trstiko. Poleg je velik skedenj za približno sto ljudi. Na dvorišču je vodnjak na utež, kmečka peč. Okrog nje je dišalo, da so se nam kar slinile cedile.

Takoj za nami so prispele tudi delegacije prijateljskih mest, in sicer Danci iz Hadstena, Avstrijci iz Stokerana, Nemci iz Hattersheima pri Mainu, Slovaki iz Somorje. Takoj je nastala babilonska zmešnjava jezikov. Ubogi natakarij!

Kulturni program so začeli domačini, FS Szigetköz, ki

OD SLOVENIJE...

Slovenija in Avstrija podpisali protokol o medsebojni izmenjavi dovolilnic v mednarodnem cestnem prometu

Minister za promet in zveze Anton Bergauer in avstrijski minister za znanost in promet Caspar Einem, ki se je z avstrijsko zvezno delegacijo ministrstva za znanost in promet mudil v Sloveniji, sta podpisala protokol o medsebojni izmenjavi dovolilnic v mednarodnem cestnem prometu. Ministra sta na uradnih pogovorih razpravljala o prometni infrastrukturi, prometni politiki, cestnih povezavah in transportih ter zračnem, pomorskem in železniškem prometu, dotaknila pa sta se tudi žičnic. Ob tej priložnosti je avstrijski minister ugotovil, da v sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo ni večjih težav. Sam pa je, kot je poudaril v izjavi za javnost po pogovorih, zainteresiran, da Slovenija postane partner EU, pri čemer bo Slovenija imela vsa podpora svoje sosedo Avstrije.

Konec decembra predvidoma združitveni kongres SKD in SLS

Svet Slovenskih krščanskih demokratov in glavni odbor Slovenske ljudske stranke sta na skupni seji oz. prijateljskem srečanju najvišjih organov obeh strank opravila pregled doslej opravljenega dela v smeri združevanja. Predvidoma do 12. septembra naj bi vsi pet skupin (za statut, program, organizacijo, volilne okraje in celotno podobo bodoče stranke) pripravilo izhodišča na svojem področju v smeri združevanja strank, predvidoma do konca decembra pa naj bi tudi pripravili t.i. združitveni kongres.

Vlada odobrila 36,4 milijona humanitarne pomoči Turčiji

Slovenska vlada je odobrila Turčiji, ki jo je prizadel močan potres, humanitarno pomoč v višini 36.366.196 tolarjev. Pomoč v obliki Sotorov, hrane, zdravil in sanitetnega materiala, ki jo je Uprava RS za zaščito in reševanje ministrstva za obrambo pripravila v sodelovanju z ministrstvom za zdravstvo, je bila že poslana v Turčijo.

NemarKejp (19)

(Po)kapanje

V provinci Gansu v Kini so nej dolgo dojazdržali (aretirali) enega „bautoša“, steri je od mladi dekeu mrtveče teje odavo. Što so bili njegovi kúpci? Takše družine, štere škejo dati svoje siné, ki so mladi umrli, oženiti s pravo partnerko, ka naj bi njini sinovje nej bili na drugem sveti sami kak v lesej panjé...

Nikdar nej kesno? Če je tak, te se pa nejr tbej tak paščiti kak moja kolegica etognauk. Pripravljala se je, ka de išla na pokapanje v svojo ves. Zmejs je ešče dosta vse mogla obrediti, ka je bila v službi. Na delo je nej stela priti s črnim gvantom, zato je ešče mogla domau po obleko tó. Njegovoga acara!...

No, minute so frncakale, cajtstari grativo, pokapanje se bližalo, kolegica tiskala na gas, kak jaz prencam s pravi kraj, gda me una peje kam v velki silí... Gda je v Kermedin prišla, je bila vesela, ka prej eške ima telko časa tó, ka se pri žlati preobleče v črno. Že je varaš skor za sebov pústila (zmejs je železniški semafor samo tak žmero, što je tó tak prek štreke pošučno, ka je tablo za 30 km tak sram gratalo), gda je zgrabila dugo kačo avtomobilov pred sebov. Grda vipera samo ednok stane, njen prenc pa kak kakši požak pravi: pr(en)c-pr(en)c-prc-prc. Prcka, nej ka bi brž doj-zašlajfo. Bum! Sveti Habakuk! Nut v nemški auto! Tisti pa v avstrijskega pred njim.

Nemka se žaurdja, ka ka je zdaj z njenim novim autonom naredila, se kori, Štajer se tó gorprosi. Gde je policija? Cirkus, šteroga človek nikomi ne želej. Tačas ka vse formalnosti opravijo, pokapanje 40 kilometrov daleč tó mine, nesrečni avtomobilisti se tó pomirijo, papire podpišejo, že si slobaud davajo, gda kolegici na pamet pride, ka ima en lepi pišeu rož za pokapanje v svojem grdo vkúper strejtom autoni. Pita Nemko, če bi ga nej leko nej dala, ka una več to nede nesla nazaj domau. Pokapanje pa je že tak minilo. Lamica jo malo na maslani pogledne, depa pišeu je biu resan lepi. Prej naj bo, jawohl, vzeme. Ka pa je prej tam na tistem malem papiri pred rožami napisano za pokojnega? „Sožalje. (Részvétém.) X. Y.“

Eške dobro, ka si je kolegica tam pri štreki nej svoj črni gvant nase djala, ka bi te ger Nemka k vrugi odletela. Vejte ka bi nej stela vzeti tiste klinčce! Živi človek naj djemé mrtveče piše! Sreča v nesreči pa je to, ka je kolegica tiste rože nej sama taprek odnesla svoji sosedici – najpučivajo vu meri – na drugi svet.

Besedilo in slika: **Francek Mukič**

11. Košičev keden v Bogojini

Bogojina v Prekmurju je ijašnja ves o tejm, ka se je tó naraudo Jožef Košič, pisatelj, pesnik, etnolog, jezikoslovec, zgodovinar, predvsem pa dušni pastir, steri je dugo služo pa je pokopani na Gorenjom Seniki. Bogojinčani za velko cenijo njegvo delo. Krajevna skupnost Bogojina se je pred 11. lejti odlaučila, ka do vsakšo leto organizirali Košičev keden kulture. Tau leto je Košičev keden posvečen 170. obletnici gradnje kapelice sv. Urbana. Sv. Urban je zavetnik (védőszent) vinogradov, etak je te keden namenjeni eške vsem lidam, steri majo gorice pa vinske kleti nad Bogojino.

Ob 11. Košičevem kedni sta 29. avgusta na folklornem večeri sodelovali dve porabski skupini, FS Gornji Senik pa števanovske ljudske pevke. Organizatorji so vse skupine čakali na kmečkem turizmu Gutman-Zver. Po pogostitvi nam je župnik notapokazo Plečnikovo cerkev. V župnišči smo si poglednili slike LIKOS-a, stere so nam notapokazale gorice, kleti iz okaulice bogojinske župnije.

Na folklorni večer se je kulturni daum napuno z domanjimi lidami. V programi so se v različni nošaj pa z zanimivi plesi, pesmimi notapokazali plesalci iz Turnišča, Žižkov, Prlekije in Porabja, pevci pa iz Prlekije in Porabja. Program so zaključili domanji pevci pa plesalci. Gledalci so se vsakšoj skupini fejs raduvali, ploskali, najbole vendar domanjoj folklori. Tau pa zatok, ka se njim je lani dugoletna želja spunila s tejm, ka je mladina folklorno skupino ustanovila. V tau kratkom časi so že 16 nastopov meli v Prekmurju. Lujzek Hanžek, mentor gornjeseniške skupine, ji je pa že zdaj pozvau na drugo leto, gda do senički folkloristi 15. obletnico svetili na Gorenjom Seniki. Tau tó kaže, ka pesem pa ples druží lidi prek meja.

K.F.

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi torek ob 13.25 na 1. programu madžarske televizije. Naslednja oddaja bo v torek, 14. septembra 1999. Ponovitev v sredo, 15. septembra, ob 17.00, na 2. programu.

Za petrolej sam toga reda dosta delala

V rosagi največ ljudi ranč napamet ne vzema, ka znamenuje v rami elektrika (áram). Pa kakoli, ka je tau tak, gestejo ljudje gnes tú - za volo različni vzrokov - šteri eške itak nemajo elektriko v rami. Nücajo največkrat posvejt na petrolej. Samo ka gnesden se te material tú težko küpi pa je preci dragi.

Na G. Senik je že buma več kak 40 lejt, ka so not vlekli elektriko, depa zatok gnes se eške itak zgodi, ka stoj nejma doma elektriko. Etognauk sam se odpelala na G. Senik k tetrici **Micki Lazar** pa sam ranč tak trufila, ka so pri njej tistoga ipa not vlekli v ram elektriko. Micka so fejt veseli bili. Zadobili so 77 lejt, depa tau se njim je samo zdaj zošikalo, ka si v ram elektriko dajo pripelati. V takšij minutaj je pa žmetno nagnauk prajti, zakoj sam prišla, bole sam si brž delo najšla pa sam električari draut pomagala vlačiti. Pa Micka so tú nej vedli, kama name djati - leko ka so me nikam želeli - depa veselje, radost se je neprestanoma vidla na njinom obrazi. Pa te gnauk samo etak pravijo električari. "Feri, ti samo delaj, če mi tau napraviš, vsakšo nedelo mo Boga molila zate." Pa je električar delo naprej, obečo je, ka de eške te den tak zvüna kak znautra vse kreda. Etak sva si pa s teticov müve sedle pa si malo pripovedale. Sto nji pozna, dobro zna, ka so oni dober majster za vse takše, ka se dela iz kukarčnoga lopinja.

Tetica Micka, tak znam, da ste vi tistoga reda od Biderni se es oženili. Dobro sam poznala ešče vašo mater tú. Pripovedajte mi malo od vaše držine, od vaši mladi lejtaj. Kak je te bilau?

"Naši stariše so meli 13 mlajšov. Gor je zraslo 11. Leko si zmislíš, ka je tau znamenüvalo, da smo že

vekši bili, ka si je k stoli 11 mlajšov - s starišemi vred 13 ljudi - sedlo. Meli smo grünt, depa v velkoj srmastvi smo

gor rasli. Zmesarili smo edno svinjau pa od tiste smo edno šonko za komencio mogli staroj mami dati. Nigdar ne pozabim, gda smo svinjau klali pa je bio obed, ge sam samo kapüsto požirala, mesau sam pa - kak največ - pod bluzo piščavala na skrivaj, naj me vse več dojde. Napona smo krü kradnili, zatok ka ga je nigdar nej bilau zadosta. Gnauk se je zgodilo, ka so sneje ojdle podaraj, pa so mati njim dajce spekli. Gda so njim na sto djali dajce, so šli po krüj. Samo ka smo krüj mi deca vse pokradnili. Te so nas pa mati z ednim velkom botom naganjali kaulag rama.

Že sploj mali smo mogli slüžit titi. V šaulo sam pa samo tak leko üšla, če sam prva krava napasla. Ojdli smo v gauščo drva sekat. Lačni smo šli sekat, depa zatok smo popejvali. Ge se tak spominjam, ka kakkoli je veliko sirmaštvo bilau, bole veseli smo bili kak gnes."

Tüj mimo vaše hiše se vozim, depa nigdar sam nej pozorna bila na tau, ka ta hiša nejma elektriko not potegnano. Na

vašo veliko veselje de pa gnes že pri vas tú goro posvejt. Kak je bilau brez elektrike?

"Vse žmetnejše. Človek je že starejši, slabejše vidi, sploj pa po večeraj. Pa moderne stvari sam nej mogla meti kak televizija, hladilnik. Pa gnes se tak žmetno dobi petrolej pa je tak dragi, ka je tau strašno. Od Lentija pa z Nemškoga sam ga dala nositi. Za tau sam pa ali dosta plačüvala ali dosta vse kaj mogla delati. Cejkare plesti pa vse takšo. Potejm de mi baukše. Deca, vnuki mi pomorejo vse vred spraviti v rami, obečali so mi televizijo pa hladilnik tú. Etak si leko polepšam moje starejša lejta."

Že sam spominjala tau, ka znate lepe cejkare plesti, glaže not napletavati, paučline rediti, stauce not splesti, predpraznike (lábtöröl) delati pa tau navekša vse iz kukarčnoga lopinja. Gnesden so takše stare stvari znauvič v modi. Ljudje gnesden poštüjejo vašo delo?

"Sploj. Ne morem telko napraviti, ka bi nej z mene vzeli. Pa mam priliko not pokazati tau svojo znanje tú. Naše slovenske organizacije so me že večkrat zvale. Ojdla sam po Sloveniji, v Kaposvári, v Mosonmagyaróvári, pa sam tam delala, pokazala, kak se tau dela. Mam 5 fele modlinov (minta) pa etak delam vsefale lepe stvari. Vse tau pa zna druga Micka (Ropoš) tú. Ona tú z menov odi etakšoga reda."

Tau je lepa starina, pa

sploj lepo delo. Ka mislite, mladi ljudje so se od vaskaj navčili? Če več vi nete mogli, do znali tau delati?

"Človek se vüpa, ka ja. Istina, ka so nej dugo tüj v vesi Imre Nagy držali eden tabor za mlade. Tam sam tú kazala mladini, kak se tau dela, tak se je pa vidlo, ka so se nej tak "nasilo" steli včiti. Samo se leko vüpamo, ka vse tau ne zgübito."

Znano je, da od 1996. leta mau dela društvo penzionistov. Znam, ka ste vi med prvimi člani. Ka vam znamenuje tau društvo, kak se počütite v društvi?

"Ka smo napravili tistoga reda tau društvo, je sploj dobro bilau. Ge sam se na različni programaj vsigdar dobro mejla, meni je tau veliko veselje. Pa gda smo etak lepau vküper, pa če je kakšna muzika tú, ge si nikak ne morem pomagati, ge sam že v prvi minutaj na serteli pa plesem, se veselim. V svojom življenji sam nej dosta dobrega mejla, zdaj na starejše dni, če se mi je dalo zadobiti nika lepšega, zakoj bi pa nej vöponücala?"

Gda sam prišla gnes k vam, sam vidla, ka ste malo prvin prišli domau. Vejdard ste na njivi bili. Delate eške na zemlej tú, kaj pauvate?

"Delam, delam. Mam svoje njive. Sreča je, ka so od rama nej daleč, etak pa pauv pa ka je potrebno voziti, navekša sama vozim s taligami. Pa nej samo sebi, drugomi tú dem kaj pomagat, etak leko čakam, ka meni tú stoj kaj pomore. Tačas človek more delati, je dobro delati, se nej slobaudno zanjati. Samo s tejm vred sam zadovolna s svojim življenjom."

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Odstopil predsednik APEH-a

S prvim septembrom je odstopil Lajos Simicska, predsednik Madžarske davčne uprave. Med vzroki svoje odpovedi je omenil nenehne, po njegovem neutemeljene napade opozicije ter tudi družinske tragedije.

Za novo predsednico davčne uprave je vlada imenovala dosedanjega namestnico Ildikó Vida.

Gneča na mejnih prehodih

S prvim septembrom je začel veljati zakon proti organiziranemu kriminalu. Zakon odreja registriranje potnikov na mejnih prehodih. Sistem - računalniško registriranje podatkov - je začel delovati 1. septembra. Zaradi začasnih težav so narasle čakalne dobe na mejnih prehodih. Na določenih prehodih so potniki čakali kar od 2 do 3 ure.

"Porabska srečanja"

- V okviru programa "Porabska srečanja" organizira Zveza Slovencev na Madžarskem 9. in 10. septembra v Slovenskem kulturno-informativnem centru konferenco o možnostih turizma v Porabju in na Goričkem. 9. septembra od 15. do 18. ure so predavanja in konzultacije, naslednji dan je namenjen izletu. Konferenca se prireja z denarno pomočjo Svetovne banke ter Phare CBC programa.
- 10. septembra se bodo na Gornjem Seniku srečali učenci ter učitelji tamkajšnje šole in šole iz Kuzme. Ob vzajemni predstavitvi kulturne dejavnosti šol, mlade čakajo tudi športna srečanja. Hkrati je gornjeseniška samouprava povabila tudi svetnike občine Kuzma.
- 12. septembra se pripravljata v Porabju vaška dneva v dveh krajih. Na Dolnjem Seniku bodo odprli razstavo Ernesta Bransbergerja iz Murske Sobote ter podpisali Listino o sodelovanju med gasilci iz Gornjih Slaveč, Mogensdorfa in Dolnjega Senika.

Na Verici bo ta dan odprta meja. Ob kulturnem programu in tekmovanju gasilcev pripravljajo tudi športni program.

Ljudje, sploj pa moški, se dostokrat ne vemo kam djati od čudivanja, kak to, ka tak lepe mlade dekline idejo za apatice? Mislimo, ka se jim je kaj smelo v glavi. Se jim je kaj strašno lagvoga zgodilo v življenji. So dojkopključnjene. (Takše vesele?) So betežne. (Takše friške?) Je en moški neške. (Takše lepe?)... Zaka mislimo, ka je samo tisto normalno, ka večina ljudi dela? Vsakša fele norija nam na pamet pride, samo to nej, ka buma gestejo voodabrani ljudje... Jaz sem tō nej mogo iz stereotipnega mišljenja, gda sem spilavo apatico Šerino Ano (Lázi nōvér), ki so jim po 40. letaj življenja v lückom rosagi na Vogrskom dopustili, ka so pet let leko v svoji domovini (Noviciat v Budimpešti). Kak to, ka si ena lepa mlada dekla mijeniks tijeniks tak zmislí, ka de ũšla v črni kloster (v vozo, bi mi v svoji stereotipni mentaliteti pravili)?

„To želenje, ka bi rada gratala apatica (sestra), sem vendrak dobila od Boga... Pred vojsno so na G. Seniki hodili po beji in so kodivali frančiškanarje iz Sombotela. Frančiškanarje so tisti cajt naprva mogli iti kodivat, pa če so to (vō)prestali, te so leko vōčno obljbū dojdjali. K nam so vsakšo leto prišli. Starejše lűstvo je nej trnok znalo vogrski. V naši vesi smo je mi mlajši mogli od hiše do hiše peljati in prositi pa gučati ljudem, ka naj jim nika dajo: krū, jajca, ništarni so dali penaze. K tistim, šteri so nej ime-li mlajše, sem barate nej peljala, ka so uni ponavadi nikanej ponūdili. Takši so tō bili, ka so nas zacomarili... Včasik je moj brat Djauži nej emoj cajt, ka bi je koli peljo po vesi, zato sem je jaz mogla voditi po našem Šiničnem krošli. Nam so gospod dűhovnik vōvtalali tē krošeu.

Te sam jaz ednok pitala gospoda Kűharja, če pri ženskej tō geste takše, kak pri frančiškanaraj? Geste, geste, v Somboteli, uni prej meni spravijo mesto. Bog moj, Bog moj, sem si mislila, zaman vi meni zrikate mesto, če pa mi doma nemamo nika penaz!... Te so mi pravili, gda (bo)de ednok dež ũšo, te naj pridem k njim. So mi jesti dali in pravili: „Ana! Ti si nej na G. Senik valon, ti moreš iti v kloster!... Gda (bo)de ednok dež ũšo, pošlji očo k meni!“

Marija je tō Bogi služila

Gda so oča domau prišli od gospoda, so nikanej gučali, v mē so ranč nej poglednili. Ovako so me radi imeli, ka sem jaz bila najmlajša. Gda so večer spat šli, so dvera odprete njali. Te sem čula, ka so oča materi šaušnjali, ka so gospod plebanio pravili, ka Ana ške v kloster iti, depa uni me prej ne pūstijo! Zaman so jim gospod tomačili, ka mo jaz v klostri prej Bogi služila, kak je Bogi služila Marija tō. Uni prej

neškejo, ka bi jaz bila službenica... Te sem 19 let stara bila. Eno leto so me nej pūstili. Gospod so oči tisto leto nikšega mira nej njali. Nato so oča končno popūstili in rekli, naj idem, če škem!... Jaz sam šla 1946. leta v kloster Srca Jezušovega v Budimpešto (Jézus Szive Társaság) z namerom, ka mo apatica (sestra). Gda sam jaz že tam v samostani bila, te so prišle k nam druge ženske z G. Senika tō (npr. Jagarska Treza), ka so pri nas v naši šoli delale. V šoli je bilo več kak jezero mlajšov, bile so male šolarke in gimnazijke (v liceji). 1948. so nam odvzeli šolo, 1949. leta pa celo hišo (Ajtósi Dűrer sor, gde zdaj engliško reč včijo). Te smo taprek šli, gde so zdaj piaristi. To leto so nas vnoči odpeljali v Eger v lager. Tri mesece smo bili tam, z drugimi sestrami vred, ka nas je na Madžarskem 10 fele apatic bilo. Za tri mesece so nas vse razpūstili, celi red, ka je prej to nej potrebno v naši državi.

Te smo več samo v civilskom gvaniti smeli hoditi. Jaz sem prišla k eni družini v Pešti, v šteri je sedem dece bilo. Jaz sem tade tak delala kak sestra (nuna), ka sem te že svojo obljbū dojdjala. Gospod je biu domači padar, šteri mi je pravo, ka njegova žena čaka sedmo dete, pa bi biu rad, če bi ma leko pomagala in pazila na otroke. Dve leti sem bila pri tej familiji, preveč dobro mi je šlo. Mlajši so me tūdi radi imeli.

V pravi vozi

Leta 1953 sem prišla v vozo (ječo). Dve leti sem bila tam. To pazato, ka smo steli prek granice iti... Mi smo zgūčani bili z enim človekom, šteri (bo)de prej nas prek meje peljo. Tega človeka so že skrb meli, ka je že preveč dosti ljudem pomago disidirati. Un je z nikšimi policaji vkűper držo in spravo potrebne dokumente.

Frančiškanarje kodivali na G. Seniki

Slůžbenica bož(i)a

No, pa te so njega vnoči zgrabili z našimi papiri. Iz Budimpešte smo bile štiri sestre... Tak je bilo, ka bi mi zrankoma rano v šesti vōri prišli na Zahodni kolodvor (Nyugati pályaudvar), ka (bo)mo se peljali v lűki rosag. Detektivi so nam tak pravili, ka smo eše leko radi, ka so nas iz postelj potegnili, ka če bi nas na granici zgrabili, te bi se nam eše hűjše godilo... Leko bi nas eše dojdrelili tō... Na birovijsi sem najprva dobila tri leta voze. Gda so me pitali, z kakšim izgovorom bi se rada naslednje branila, jaz sem samo glavo trosila, ka z nikšim nej. Ka te uni mislijo, ka mo se jim jaz molila? Gda smo bili drugo pot na sodišči, so pá spitavali, z kem se želim braniti. Pá sem samo z glavo pokazala, ka z nikem nej. To ji je razčemerilo, pa so pravili, ka dobim eno leto štrafa menje, ka prej dve leti tō zavolē bo, ka me navčijo, kak se je trbej ponašati, če so me doma in v katoličanskem redi (rend) nej navčili reda!... Te sem bila 24 let stara, depa sem se nika nej bojala. Najbolē lagvo je bilo to, ka sem eno leto nika nej znala o svoji familiji, pri šteri sem pomagala, pa o svoji starišaj tō nikanej. Pa o moji trej sestraj (nunaj) tō nej.

V vozi v Fő utca v Budimpešti smo bili zapreti tri mesece. Tē cajt so nas samo spitavali, vreli v nas, to je bilo najhűjše. Te smo bili pau leta v vozi Gyűjtőfőház, tam sem že sama bila v eni celi, z nikem sem nej mogla gučati. Samo telko sem leko govorila s pazniki, ka „Dober den!“, „Bog plati!“, „Leko noč!“.

Ka kakšo je kaj bilo jesti? En den je biu gra, drugi den leča (lence), tretji pa grajšček, takši trdi, ka bi leko konje prek gnali. Včasik smo te malo kapűste dobili, malo testo, krumpline, naredki je zato meso tō bilo. Tam je zato zavolē dobro bilo jesti...

Apatica „stahanovistka“

Po drugi birovijsi so nas 13. januarja odpeljali v žensko vozo v Kalocso. Tam smo mogli šivati. Tam sem z drugimi apaticami (sestrami) tō vkűper prišla. Te smo že leko pisali tō, pake, jesti smo tō leko dobivali... Tam je že zato boljše bilo. Delali smo na procente. Če je povejmo stoj 105 procentov naredo, te so ma en den pūstili iz štrafa, telko menje je emo za sedeti. Za tri mesece sem že tak znala delati, ka sem 150 procentov dosegnila. S tem sam en mesec pá 10 dni „doj-obredila“. Vse vkűper sem s tem svojim „stahanovizmom“ dva meseca prva leko domau ũšla. Telko so mi pūstili. Škoda, ka so nam prva (zavoljo spitavanja, birovijsi) eno leto zapravili, ka smo eše nej delali. Če bi nas včasik obsodili pa bi včasik leko v delo stopili, te bi jaz samo eno leto in en mesec sedela...

Penaze smo tō dobili, iz šteri smo si vsakši mesec leko kaj kűpili: krűh, cukr, klobase. Dostakrat gučim tū našim mladim apaticam (sestram) v Budimpešti, gda vidim cukr pa frišek krűh, ka gda sem si v vozi prvo pot leko kűpila strošek, sem šla na svojo posteljo na tretjem štoki (v sobi smo imeli tri postelje eno nad drugo), pa sem na ednok pojela kilo krűha in kilo cukra!... Tak fejt mi je falilo sladko, pa krűh smo tō takšega dobivali, ka gda smo ga v lampe djali, nas je vse trosilo...

Po revoluciji pobegnili v Gradec

Nas je v Pešti 120 sestrē bilo, samo sedem smo tū ostale, ka smo nej dobile pravice, druge so že vse pobegnile na Štajersko. Gda je l. 1956 vōvdarila revolucija, te sam jaz tō odišla. Tisti cajt je nej tak fejt nevarno bilo odskočiti, kak prva ali sledik. Moj šogor, Fincin Feri je pome prišo, naše Djule, moje sestre pravico s sebov emo, jaz sem pa svojo s(h)ranila, tak sva te domau na G. Senik šla. Pri Fincini sem spala, nej sam se pokűsila domau iti, ka bi me oča in mati nej pūstila taprek na Štajersko. Zrankoma rano v šestoj vōri sem te ũšla tavō k Lazarni lłoni. Ravno 15. decembra je bilo, te so že začnili krispane sekati. Velika megla je bila. Stric, Lazarin Djauži so vzeli eno tepačo in po lesej tukli pa kričali, ka tē kris-

pan prej tō nej lejpi, pa of tō nej, ka če bi ger sodacke prišli, ka bi mislili, ka mi krispane sekamo... Gda smo prek granice vűjše s sestro Djulo, sem na Štajerski zemlji vkűper sela, kak kakši colštok, več sem en stopaj nej mogla nej naprej, nej nazaj. Bog moj, Bog moj, tak mi je žmetno bilo pri srce, ka sem mogla zbežati iz svoje domovine na lűcko, leko več nikdar nemo mogla nazaj priti...

Gda sem se za 20 let prvič pokűsila priti domau na G. Senik, sem šla k oči. Naše veselje je nej dugo trpelo, ka so me detektivi odgnali. Zaman sem je prosila, ka vej pa me njajte, vse dokumente imam v redi... Sem avstrijska državljanka... Vejpa vidite, ka nikam ne vűjem, sem pri oči, ki so že stari in betežni!... „A tōrvény, az tōrvény!“ (Oblast je oblast!)... Oča so mrlí... Rojstna hiša je dojzgorela...

Bogi hvala, ka sem kak avstrijska državljanka don na stara leta leko domau prišla. To tō nej baja, ka sem samo gost (vendēg) v svoji domovini, ka se ranč tak morem glasiti pa dovoljenje prositi, kak steri koli drugi človek iz kakše koli dalečnje tihiške države. Zdjaj že od 1996. leta v Budimpešti služim v našem Noviciatu. Sem srečna, ka leko Bogi služim. Če rejsan so oča nej steli, ka bi jaz bila službenica. Jaz sem srečna, ka me je Bog posluno, in sem leko njegova službenica. Samo njegova.

V grški pripovedkaj sta moški pa ženska nej bila dva človeka, liki samo dve dűši, štere so vkűper imele eno telo. Tē dve dűši v enom človeki pa sta bile preveč krepke, zato so grškega superčloveka na dva tala sekli. Noviva dva človeka so pošucnili v neskončni univerzum nad oblaki, v šterom – što vej gde – plavata in plavata in plavata... Leko je srečen tisti, šteri v svojem žitki najde drugi tau svoje originalne dűše, menje pa tisti, šteri sreča samo eno (nej svojo) moško ali žensko dűšo.

Če štoj, Šerina Ana so gvűšno najšti drugi (božji) tau svoje originalne dűše.

Besedilo in slika:
Francek Mukič

OTROŠKI

Milivoj M. Roš

Škrat Babilon in eroplani

Kakši je tou vrazji urag,
ka po nebi leječe tak,
ka mi v vujaj vse boli,
gda po zraki ta leti!?

Tak čemerasto se je že tretji den zbūdo v svojom naj-naj-najljubšom rouri škrat Babilon. Zakoj?

Zato, ka je že tretji den nad njegvo dolino leito eden fliger ali če škete avion ali pa leko povejmo eroplan tō. Vej bi tou nej bila nikša nevolā, ka eroplani po nebi leječejo že skur stou lejt. Škrat Babilon, steri pa žive že od tistoga časa, gda je človik oprvin vužgo ogen, se ji je že navado, tak kak so se na nji že navadili lidge. Ali tej eden eroplan, tej steri že tri dni tak rugače pa tak brni pa tak kašla nad njegvo dolino, te njemi je rejsan že začno žrejtj njegvo dobro volou. Namesto ka bi ga kak vsigdar bidilo spejvanje ftic, ga je bidilo tou rugatanje železne ftice tam gori na nebi.

V vsakšo svojo velko vūjo si je dao edno tikev in škeu lipou nazaj zaspati. Dapa, neje šlo! Tisti čemerī, ka so se v njem nabrali, ga nejso pistili zaspati. Obačo se tam v rouri es pa ta, plezo gor pa doj, vse je bilou tiuma, dapa spati je več nej mogo. Vsi

tej čemerī zavolo tistoga eroplana so se te sipali po njegvi dolini in ni eden radio se je nej čuo in ni ena televizija se je nej vidla na te den. In čemerī so nej popistili vse do zranka na drugi den.

Pa je te prišo te den tō. Na nebi, tam, gde sunce vužiga den, se je že začalo pomalek svejtiti, gda ga je že tam od daleč čuo, kak kašla prouti dolini. Škrat Babilon se je zdigno gor med oblake in tam čako. Čako in čako in eroplan je brno vse bole bliže njemi. Nej samo ka je brno in rugato, tak se je kadilo vō iz njega, ka je nebo bilou bole črno kak pa plavo.

Leko si broditte, kak se njemi je čemer pokado vō iz vūj? Ške bole, kak je kadiu tej eroplan! Nagnouk se je tam gori od toga dima nika več nej vidlo. Bole je tisti pilot v eroplani napinjo oči, menje je vido. Škrati Babiloni pase je ške bole kadilo vō iz vūj. Dim je grato gousti kak eden med. Malo pomali se je eroplan v tom goustom dimi začo stavlati in se na konci čistak stavo. Pilot je od straja nej vedo, ali je tou vse vkūper istina ali pa se njemi samo senja. Motor je enjo delati in zdaj je samo čako,

gda spadne doj na zemlo. Zažmero je in začo moliti slejgen Oča naš... Dugo, dolgo se njemi je vlejško čas, on pa je biu ške vsigdar živi. Nej se je ške rastreščo po zemlej, eroplan je ške itak stau tam na istom mesti, nut v čemernom dimi, goustom kak med.

Škrat Babilon pa je že biu v svojom rouri in tak sladko spau tadale. Te kumaj prouti večeri je odleto ta do čemerastoga oblaka. Pilot se je od straja ranč več nej nika trouso, samo zbledin je gledlo doj pod sebe.

– Te več gvūšno nede vūpo lejtati z eroplanom, si je zapopejvo škrat Babilon in razfudo svoj oblak. Eropplan je zabрно in nagnouk odleto tadale. Pilot je zdaj že znau, ka je tou vse vkūper čelerija in rejsan je več nigdar nej leto. Na, lejtati je začo palik za tri lejta, gda so njemi zvrāčili glavou. Doktorge so si brodili, ka se njemi je vcejlak zmejšalo. Lejtati je palik začo, smo pravili, dapa nigdar več nej tam nad dolino škrata Babilona.

KOTIČEK

Udeleženci Likovne kolonije mladih v Žitari vasi: Brigita Šoš, Balaž Šoš, Žuža Zankoč in Silvija Mešič.

OBVESTILO

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v letošnjem letu pripravljen kriti stroške nakupa kartice in enoletne naročnine za spremljanje satelitskega programa RTV Slovenija Slovincem po svetu. Izvedbeni postopek je sledeč:

Interesent naj izvede prijavo pri g. Bojanu Korenu, oddelek RTV SLO naročnine: Tel: 386-61-175-4646 ali 4602, Fax: 386-61-132-9188.

Ob prijavi mora sporočiti točen naslov, ob tem pa naj tudi doda, da želi izkoristiti ugodnost brezplačne naročnine in satelitske kartice za zdomce, zamejce ali izseljence. Kartica mu bo nato dostavljena po pošti, vendar pa prejme kartico zgolj tisti, ki naročniški službi predhodno izkaže, da lako spremlja program (navede STB/Set Top Box za sprejem digitalnega signala; proizvajalec, tip naprave, serijska številka). V kolikor interesent še nima ustrezne tehnike (npr. satelitska antena, sprejemnik), se naj prav tako obrne na naročniško službo, stroške vzpostavitve sistema pa nosi vsak posameznik sam.

Možnost magistrskega študija

Želite spoznati domovino svojih staršev in starih staršev?

Želite izpopolniti svoje znanje slovenščine?

Ali bi študirali podiplomski magistrski študij (MBA), izvajan v angleščini v Ljubljani in s tem obenem dosegli tudi prej naveden cilj?

Vabimo k vpisu v enoletni intenzivni mednarodni magistrski študij menedžmenta MBA 1999/2000 in smer upravljanja trajnostnega razvoja, ki ga organizirata Mednarodni center za promocijo podjetij (ICPE), Ljubljana in Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani. Študij se bo začel 4. oktobra 1999 v prostoru Mednarodnega centra za promocijo podjetij (ICPE).

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

Aswin Shrestha

MBA programme Coordinator

Dunajska 104, 1000 Ljubljana, Slovenia

Tel: 00-386-61-1682-331, Fax: 00-386-61-1682-775

E-mail: aswin.shrestha@guest.arnes.si ali

mansoor@guest.arnes.si

Web site: www.icpe-mba.si

SLOVENSKA SLOVNICA

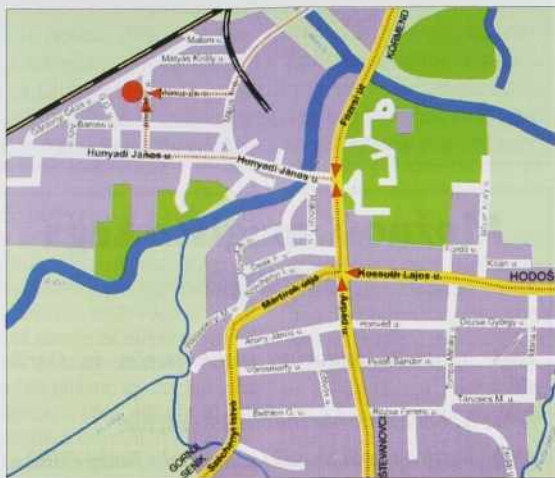
Slovenska slovnica Franceka Mukiča se dobi na Zvezi Slovencev v Monoštru (Deák Ferenc u. 17.). Cena: 1.000 forintov.

SZLOVÉN NYELVKÖNYV

Mukics Ferenc Szlovén nyelvkönyve megvásárolható Szentgotthárdon a Szlovén Szövetségén (Deák Ferenc út 17.). Ára: 1.000 forint.

HOTEL *Lipa*

Szentgotthárd (Monošter), Gárdonyi u. 1.
Tel./Fax: +36/94/383-060, 383-061

Hotel Lipa, novi hotel v Monoštru (v Szentgotthárdu), Vas vlyudno vabi s svojimi storitvami. S svojimi dvaindvajsetimi - okusno opremljenimi - sobami in dvema apartmajema nudi 50 gostom istočasno odlične možnosti za oddih. V prijetni restavraciji za 150 oseb Vas pričakujemo z okusnimi jedmi in kakovostnimi storitvami. Konferenčna dvorana z 200 sedeži je primerna za organiziranje znanstvenih konferenc in različnih sestankov.

Szentgotthárd új szállodája, a Hotel Lipa, tisztelettel várja Önt szolgáltatásaival. Huszonkét - a kor igényeinek megfelelően berendezett - kétágyas szobájában és két apartmanjában 50 fő pihenhet egyidőben. 150 főt befogadó hangulatos éttermében izletes ételek és színvonalas kiszolgálás várja Önt. A 200 fős konferenciaterem tudományos konferenciák és tanácskozások megtartására alkalmas.

Lastnik tega bona dobi v restavraciji Lipa v Monoštru do 30. septembra 10 % popusta.

Ezen szelvény tulajdonosa 1999. szeptember 30-ig 10%-os kedvezményt kap a szentgotthárdi Lipa Étteremben.

Sto seja, tisti ženjati tū šké

Tau je normalno. Sto bi pa bio takši somar, ka bi zaman delo. Delo je prej za tau, ka nam nika prinese, iz toga živimo. Porabski ljudje pa buma že dosta-dosta lejt zaman delajo, leko bi povedali "divjačini" delajo. Sejajo, de pa nakak drugi ženja. Vreda je tau etak? Če na te kejp poglednamo, te buma ne znamo, če je kakša naravna katastrofa bila ali pa rejsan divjačina dela etakši kvar. Za toga volo vsakšo leto več lūdi enja na prlongaj gazdūvati. Zdaj pa že divjačina skur not v dvorišča odi. Pri nas mo z divjačinov šli v Evropo? Vej pa leko! Samo te naj asek tū es dajo našim lūdam.

I.B.

ZA SMEJ

Kobila

"Eva," kriči naš Vili v senjaj na posteli. Njegva draga žena, Juliška ga pa včasini gor zgoni pa ga naprej gemle: "Es poslušaj, kakšo Evo pa ti zoveš v senjaj?"

"Kakšo, kakšo. Vej pa ne boj naura! Eva je kobila, za štero

sam se stavo na konjskoj dirki (lőversenyen)."

Za dva dni Vili strašno trūden pride domau. Pita Juliško, ka je prej nauvoga doma. Juliška pa: "Nika takšoga nega. Ali pa itak. Kobila ti je telefonirala."

V rodbini je prepovedano

Laci pa njegva žena Jolanka sta se etognauk na hūdo svadila. Že se dereta več kak edno vōro

pa eden drugomi vej ga Baug ka vse v oči zmečata. Gda že sploy vrauče vcuj de, Jolanka etak kriči: "Tistoga reda bi mi baukše bilau, če bi se s samim vragaum oženila, nej pa s teov."

Laci pa zdaj tak natūma samo telko pravi: "Draga Jolanka, tau bi nikak nej šlau. Dobro moreš vedeti, ka se žlata med sebov ne smeji ženiti."

I. BARBER

arhiv – levéltár
bíti preplášen – megijed
guliti – koptat
kipár – szobrász
kíp/skulptúra – szobor
narodopisje – néprajz
odójek – malac
poglávje – fejezet
pojáv – jelenség
pójem – fogalom
povzéték – összegzés
slóg – stílus
svíneć – ólom
umetnína – művészeti alkotás
vráža – babona
zalóžba – kiadó
zméraj – mindig
zórni kót – nézőpont

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767
e-mail: porabje@mail.datanet.hu

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

